

142325 - "İmam Kefildir." Hadisin Anlamı

Soru

Me'mumun namazının imamın namazına bağlı olduğunu işittim. Yani imam namazında bir hata işlemediği takdirde me'mum hata yapsın veya yapmasın, me'mumun namazı imamın namazına tabi olarak geçerlidir. Bu hüküm doğru mu? Bunun delili nedir? Namazı bozan şeyler, kişi tek başına kıldığı zaman farklı, cemaatle kıldığı zaman farklı mı olur?

Detaylı cevap

İmam, cemaate namaz kıldırırken insanları Allah'a yönlendiren, İslam'ın en önemli şiarlarından olan namazda önderlik eder. Bu nedenle imamın namazı çok ehemmiyet kazanır ve birçok hükümde cemaatin namazı imamın namazına bağlı olur. Bu konuda bu hadis rivayet edilmiştir:

Ebu Hureyre (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Resulullah (Sallallahu aleyhi ve Sellem) şöyle dedi: "İmam (cemaat için) kefil, müezzin de mutemedir. Ey Allah'ım, imamları doğru yola eriştir, müezzinleri de bağışla." (Ebu Davud 517, Elbani sahih demiştir)

"İmam kefildir" ifadesi, ilim ehlinin cemaat namazı hususunda ittifak ettikleri birçok anlamı kapsıyor:

İmam kefildir: Yani imam cemaatin namazlarını bozulmaktan korumakla yükümlüdür. Rekât sayısını cemaat için doğru tutar, rükünlerin tam olması gerektiği gibi yerine getirilmesini sağlar, namazın şartlarının, sünnetlerinin ve şekillerinin olması gerektiği gibi uygulanmasını sağlar.

İmam kefildir'in anlamı: Sesli kılınan namazlarda cemaatin yerine sesli okur, cemaatin yerine kısa süreleri kılar, ayrıca me'mum birtakım sünnetleri terk ettiğinde onun yerine yüklenir, hatta Fatiha suresine yetişemeyen kişinin okumasını da yüklenir. Tüm bunlar, üzerinde ittifak edilen kefillik anlamına girer.

İmam kefildir, yani: Kunut duasında veya genel dua edildiğinde onların yerine dua eder. Cemaatin namazının geçerli olması ve sevaptan mahrum kalmamaları için onlara namazı öğretmeye kefildir.

Bazı alimler şöyle demiştir: Bazı durumlarda imam, cemaatin yerine okumayı yüklediği için veya rükuya yetişen yerine kıyamı yüklediği için kefildir.

Bununla beraber alimler bu hadisi bazı insanların anladığı gibi yorumlamamışlardır. Zira bazı insanlar şöyle der: İmamın namazı geçerli olduğu takdirde me'mum hatalar işlese de me'mumun namazı da geçerli olur. İmamın namazı bozulduğu takdirde me'mum doğru kılsa da me'mumun da namazı bozulur.

Bilakis alimler şöyle yorumlamış:

Me'mumun yaptığı hatalar, aşağıdaki durumlardan biri olmaktadır:

1- Yemek, içmek, gülmek, hadesten dolayı abdestin bozulması, necasete maruz kalınması gibi namazı bozan şeylerin vuku bulması. Aynı şekilde bilerek namazın rükünlerinden birini terk etmesi. Tüm bu hatalar namazın genelini bozmaktadır. Alimlerin ittifakıyla imam bunları yüklenmez.

2-Yapılan hatanın namazı bozmayan türden olması. Birtakım sünnet ve şekilleri terk etmek gibi. Ayrıca sağa sola bakmak, tebessüm etmek gibi namazı bozmayan davranışların vuku bulması. Veya birinci teşehhüdü okumayı unutmak, rüku ve secde dualarını okumamak gibi bazı vacipleri sehven yerine getirmemek; bu durumlarda imamın namazı bu tür hataları telafi eder ve cemaat namazının sevabı bu tür eksiklik ve kusurları giderir.

Dört mezhebin "İmam kefildir" hadisi ile ilgili bir anlam bakımından bir takım ihtilafları mevcuttur. Bu bilgileri detaylıca fıkıh kitaplarında bulabilirsiniz.

En iyisini Allah bilir.